

T.B.M.M.

HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 1154
Tarih : 22.02.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

21 Şubat “Dünya Anadili Günü” dolayısıyla Türkiye’de yaşayan insanların kendi anadillerini öğrenememe, öğretememe, kamuda kullanamama ve birçok dilin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalması gibi sorunların araştırılması ve bu sorunların giderilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci İç Tüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Çağlar DEMİREL
HDP Grup Başkanvekili
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

UNESCO'nun yayınladığı, Dünya dillerinin durum raporunda yeryüzünde tespit edilebilmiş 6912 dil mevcuttur. Fakat son 60-70 yılda 220 dilin öldüğü ve Türkiye'de de 15 dilin tehlike altında olduğu belirtilmektedir. UNESCO, bir dili yok olmaktan koruyabilmek için yapılabilecek en önemli şeyin insanların o dili konuşabilmesi ve çocuklarına öğretebilmesi için uygun koşulların yaratılması ile egemen ulus dilinin dışındaki halkların dillerini tanıyan ulusal politikaların ve anadili eğitimi destekleyen bir eğitim sisteminin olması gerektiğini belirtmektedir.

Anadiller, bireylerin mensup olduğu toplumun yüzlerce, hatta binlerce yıl biriktirdiği kültürel zenginliğin oluşturduğu hazinenin anahtarlarıdır. Çocuklar, ilk bilgilerini okul öncesinde anadilleri ile edinirler ve bu bilgiler ileriki aşamalar için bir temel olur. Okul öncesi yaşadığı altı yıl öğrendiği şeyleri anadili yoluyla öğrendiği için yeni öğreneceklerini de ancak anadil yoluyla canlandırabilir, diğer bir deyişle anadil düşüncel gelişimin temelidir. Okulun görevi bunu desteklemek olmalıdır. Oysaki bir çocuk, yedi yaşında hiç bilmediği bir dilde dünyayı anlamaya ve anlamlandırmaya, konuşmaya zorlanırsa, iç dilini yitirir. Anadilinde eğitim alamayan bir çocukta pedagojik açıdan görünen en büyük sorun öğrenme kaybının meydana gelmesidir. Çünkü insanlar anadilleri ile öğrenirler. Kavramlar ve kavramlar arası ilişkiler anadil ile kurgulanır ve algılanır.

Çağımız artık çok-dilliliğin önem kazandığı bir dönem. Günümüzde dünya ülkeleri incelendiği zaman BM üyesi 194 ülkenin 113 tanesinde birden çok resmi dillin olduğu ve İngiltere, İspanya, İtalya, İsveç, Almanya Çin, Hindistan gibi birçok ülkede anadilde eğitim ve öğretim yapıldığı görülmektedir. Estonya, Macaristan ve Bulgaristan gibi birçok üniter devlet aralarında Türkçe'nin de olduğu çok dilli eğitime geçmiş durumdadır. Halkların anadillerini sahiplenmek için verdiği mücadeleler sonucu kazanılan haklar ile bugün Birleşmiş Milletler Sözleşmesinde, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde, Çocuk Hakları Sözleşmesinde, Uluslararası Medeni ve Siyasal Haklar Paktında, UNESCO Sözleşmesinde, Ulusal Azınlıkların Korunması Hakkında Çerçeve Sözleşmesinde ve buna benzer birçok uluslararası metinde anadilde eğitimin önemi vurgulanmakta ve hiç kimsenin ana dilini öğrenmekten alıkonamayacağı belirtilmektedir.

Bugün Türkiye'de çok sayıda farklı dil konuşulmaktadır. Türkiye dil ve kültürlerin çeşitliliği açısından oldukça zengin bir ülkedir. Kürtçe, Gürcüce, Hemşince, Lazca, Pontusça, Süryanice, Abazca, Ermenice, Rumca, Arapça, Çeçence, Çerkes dilleri, Mıhallemice, Pomakça bunlardan yalnızca bir kaçıdır. Anadolu'nun çok kültürlü mevcut sosyolojik yapısına rağmen Türkiye'de, Türkçe dışında, konuşulan diller ile ilgili bugüne kadar, "anadili" eğitim-öğretimi ve/veya "anadili"nde eğitim-öğretim sorunları ne yazık ki sağlıklı olarak tartışılıp bu konuda çözüm önerileri üretilmemiştir.

Demokratik ülkeler farklı dilleri koruyup geliştirmenin yolunu ararken Türkiye'de katı ulus devlet anlayışı, farklı dillerin kendilerini koruyup geliştirmeleri önünde çok ciddi engeller getirmiştir. Bir asra varan acılarla dolu Kürt sorununun en temel ayaklarından biri de hala cunta dönemi anayasa, yasa ve mevzuatlarla düzenlenen Kürtçe meselesidir. "Vatandaş Türkçe Konuş" kampanyalarıyla başlayıp Kürtçe konuşanlara para cezaları, daha sonra hapis

cezalarıyla devam eden yasakçı ve asimilasyoncu anlayış AKP iktidarı döneminde sorgulanmış olsa da; anadilinde eğitim veren okullar bugün hala kapatılmakta, göstermelik açılan seçmeli Kürtçe derslere dahi müdahale edilmekte ve TBMM çatısı altında bile Kürtçe bilinmeyen bir dil olarak tanımlanmaktadır. Öte yandan 13 yıldır tek başına iktidar olan bir hükümetin Kürtçe'nin anadil olarak tanınması hususunda gelebildiği en ileri noktanın bireysel haklar kapsamında seçmelik veya özel kursluk dil eğitimi olması da sorgulanması gereken bir hakikattir.

Bu bağlamda anadilinde eğitimin toplumsal barışa katkılarının belirlenmesi, ülkede konuşulan dillerin durumunun tespiti, anadilinde eğitimin olamayışından kaynaklı pedagojik sorunların belirlenmesi ve giderilmesi için önlemlerin alınması amacıyla meclis araştırması açılmasını talep ederiz.